

Memorandum ZPP w sprawie propozycji działań Polski w trakcie jej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej w obszarze energetyki i polityki klimatycznej

- Polska prezydencja w Radzie UE w I półroczu 2025 zbiegnie się z przyjęciem kluczowych regulacji, strategii i decyzji dla europejskiej polityki energetycznej klimatycznej: m.in. sformowaniem nowej Komisji Europejskiej, wdrożeniem celu na 2040 r., przyjęciem strategii przemysłowej. Priorytetem polskiego powinna być sprawiedliwa transformacja energetyczna przy jednoczesnym zapewnieniu konkurencyjności unijnej gospodarki.
- W kontekście inwazji Rosji na Ukrainę, polski rząd powinien dążyć do zmniejszenia zależności unijnego rynku energetycznego od zewnętrznych dostawców, poprzez promowanie dywersyfikacji tras dostaw i rozwój infrastruktury przesyłowej. Transformacja energetyczna stanowi podstawę polityki unijnej. Wszelkie działania związane ze zmianami miksu energetycznego Unii powinny uwzględniać zróżnicowane możliwości i potrzeby państw członkowskich. W tym celu należy promować wsparcie finansowe we wdrażaniu nowych technologii, co w efekcie przyczyni się do stworzenia spójnej i efektywnej polityki energetycznej UE. Adekwatne finansowanie transformacji powinno być zapewnione w unijnych Wieloletnich Ramach Finansowych oraz instrumentach takich jak Fundusz Modernizacyjny..
- Istotne jest usprawnienie procesów administracyjnych i wydawania pozwoleń, wspieranie nowoczesnych projektów infrastrukturalnych oraz magazynowania energii. Jednocześnie w okresie polskiej prezydencji należy przedstawić w racjonalny kosztowo sposób możliwości kontynuacji wykorzystania węgla jako źródła uzupełniającego oraz gazu ziemnego, który jako paliwa przejściowe będzie pełnił funkcję stabilizującą pracę systemu i zapewniającego bezpieczeństwo energetyczne.
- Ważne, aby polityka Zielonego Ładu była realizowana w sposób sprawiedliwy z uwzględnieniem regionów historycznie silnie uzależnionych od paliw kopalnych. Wymagają one szczególnych działań na rzecz rozwoju technologicznego oraz edukacji w celu zapewnienia miejsc pracy oraz łagodzenia skutków ekonomicznych związanych z transformacją energetyczną. Na obszarach historycznie uzależnionych od paliw kopalnych należy wprowadzić zasady stopniowego odchodzenia od węgla jako podstawowego źródła energii, pozostawiając to paliwo jako źródło rezerwowe .
- W ramach polityki efektywności energetycznej polski rząd powinien skoncentrować się na intensyfikacji działań UE, mających na celu wprowadzenie mechanizmów wsparcia finansowego dla małych i średnich przedsiębiorstw. Mechanizmy takie, jak ulgi podatkowe, granty czy niskooprocentowane pożyczki, powinny ułatwiać modernizację budynków, przemysłu i transport, jak również wspierać rozwój lokalnej energetyki rozproszonej.
- Polska prezydencja powinna skoncentrować się na wdrażaniu zrównoważonych polityk, które łączą natychmiastowe wsparcie finansowe dla gospodarstw domowych z długoterminowymi rozwiązaniami mającymi na celu redukcję ubóstwa energetycznego. Kluczowym elementem tych działań powinno być priorytetowe inwestowanie w poprawę efektywności energetycznej budynków, w tym rozpowszechnienie certyfikatu EPC oraz rozwój odnawialnych źródeł energii. Równocześnie należy zwiększyć dostępność zielonych pożyczek i hipotek, które będą

wspierać inwestycje w energooszczędne renowacje oraz zakup ekologicznych technologii, takich jak panele fotowoltaiczne i niskoemisyjne pojazdy.

- Polska prezydencja powinna kontynuować dialog w dziedzinie zapobiegania wysokim cenom energii w UE. Będzie to konieczne również ze względów technicznych w zakresie bilansowania pracy źródeł odnawialnych w poszczególnych krajach. Oznacza to możliwości przesyłu zielonej energii w te rejon w których warunki pogodowe w danym momencie nie pozwalają na pracę miejscowych odnawialnych źródeł energii.
- Ciepłownictwo systemowe, jako istotny element systemu energetycznego jak i bezpieczeństwa energetycznego państw UE, również wymaga przeprowadzenia transformacji. Polska prezydencja w Radzie jest odpowiednim momentem aby zwrócić unijną uwagę na ten sektor i zaproponować kompleksowe podejście do dekarbonizacji ciepłownictwa, które będzie uwzględniać potrzeby dużych, scentralizowanych systemów ciepłowniczych jakie występują w Europie Środkowowschodniej.
- Europejskie bezpieczeństwo energetyczne powinno również opierać się na źródłach nuklearnych które w europejskiej polityce energetycznej powinny na stałe uzyskać status źródeł zrównoważonych. W okresie naszej prezydencji powinniśmy wspierać temat rozwoju i finansowania nowoczesnej energetyki atomowej opartej na źródłach typu SMR i MMR, czyli mikro i małych reaktorów jądrowych w dokumentach podsumowujących prace Rady.
- Nowoczesne technologie magazynowania energii mają potencjał, by w przyszłości zrewolucjonizować globalną strukturę energetyczną. Europa nie może pozwolić sobie na pozostanie w tyle w obszarze rozwoju tych kluczowych technologii, co wymaga intensywnego wsparcia inwestycyjnego. Polska prezydencja powinna zatem podkreślić znaczenie tych działań i dążyć do stworzenia wspólnych ram prawnych, zapewniając spójne i zrównoważone podejście do rozwoju sektora magazynowania energii.

Europejska polityka klimatyczna

Polityka Zielonego Ładu Unii Europejskiej jest odpowiedzią na wyzwania związane z postępującymi zmianami klimatycznymi oraz ich wpływem na środowisko i obywateli. Zielony Ład będzie stanowił fundament nowej strategii rozwoju i transformacji UE, której celem jest stworzenie nowoczesnej, konkurencyjnej unijnej gospodarki, silnego wspólnego rynku, nowej polityki przemysłowej i bezpieczeństwa. Kluczowym elementem tej polityki jest zapewnienie, aby przemiany były sprawiedliwe i inkluzywne, ze szczególnym uwzględnieniem regionów, sektorów przemysłu oraz pracowników najbardziej narażonych na wyzwania związane z transformacją.¹

Zielony Ład, poprzez rozporządzenie Europejskie prawo klimatyczne, ustanawia prawnie wiążące cele klimatyczne, zakładając redukcję emisji o 55% do 2030 roku oraz osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 roku, czyniąc Unię Europejską liderem w globalnej walce ze zmianami klimatu.² Aby umożliwić realizację tych celów, stworzono pakiet „Gotowi na 55” (ang. Fit for 55), który obejmuje zrewidowane przepisy mające na celu przyspieszenie redukcji emisji i osiągnięcie celów Zielonego

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2019%3A640%3AFIN>

² <https://www.eumonitor.eu/9353000/1/j9vvik7m1c3gyxp/vl9tpq5smfs6?ctx=vkf4n0xn1wzp>

Ładu. Produkcja i wykorzystanie energii, które w 2021 roku odpowiadały za ponad 75% emisji gazów cieplarnianych w Unii Europejskiej, są kluczowymi obszarami dekarbonizacji. Transformacja systemu energetycznego jest niezbędna do osiągnięcia celów klimatycznych na 2030 rok oraz długoterminowej strategii neutralności węglowej do 2050 roku.³

Istotne będzie też zagwarantowanie stabilności cen. Istniejący mechanizm przewidziany w dyrektywie ETS, art. 29a, nie jest efektywny i nigdy dotąd nie został aktywowany (nawet podczas rekordowych cen CO₂ podczas kryzysu energetycznego, gdy ceny osiągnęły poziom, który miały zgodnie z prognozami KE osiągnąć dopiero w 2030 r.). Zgodnie z obecnymi przepisami i cenami rynkowymi, żeby art. 29 został aktywowany, ceny musiałyby utrzymywać się na poziomie €186,51 / tonę (The level which the average allowance price over the six preceding months would have to reach by the end of November for the condition referred to in Article 29a to be met).

Koszty ETS mają wpływ zarówno na sektor energetyczny, jak i konkurencyjność przemysłu w UE. Wg raportu Mario Draghiego, koszty te “w 2023 r. stanowiły ok. 10% detalicznej ceny energii elektrycznej dla przemysłu”, a koszty te są „wysokie i zmienne”. Wg obecnych parametrów systemu ETS, uprawnienia na rynku pierwotnym skończą się w 2038/2039 r. Istotne będzie zapewnienie podaży uprawnień na rynku.

Zakłócenia na rynku energetycznym oraz wzrost cen – związane z rosyjską agresją na Ukrainę – wzmocniły działania mające przyspieszyć zieloną transformację i uniezależnienie rynku europejskiego od rosyjskiej podaży gazu ziemnego. W tym kontekście, w maju 2022 roku Komisja Europejska zaproponowała działania w ramach REPowerEU, programu mającego na celu zwiększenie udziału energii odnawialnej, efektywne zużycie energii oraz dywersyfikację jej źródeł. Działania UE zostały wzmocnione poprzez zwiększenie zdolności do korzystania z odnawialnych źródeł energii, podnosząc wiążący cel na 2030 rok do co najmniej 42,5%, z ambicją osiągnięcia 45% udziału energii odnawialnej. Ponadto ustalony został nowy wiążący cel na poziomie UE, mający na celu poprawę efektywności energetycznej o 11,7% do 2030 roku.⁴

Dodatkowo, w ramach europejskiej polityki klimatycznej Unia Europejska powinna dążyć do zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego swoich obywateli poprzez dywersyfikację źródeł energii i ograniczenie uzależnienia od zewnętrznych dostawców. Kluczowe jest, aby działania podejmowane w zakresie dywersyfikacji źródeł energii były wspierane przez zintensyfikowaną politykę solidarnościową i współpracę między państwami członkowskimi. Tego typu działania powinny być realizowane równocześnie z pełną integracją rynku wewnętrznego, zapewniając swobodny przepływ energii poprzez rozbudowę odpowiedniej infrastruktury oraz eliminację barier technicznych i legislacyjnych. Priorytety polskiej prezydencji powinny koncentrować się na promowaniu efektywności energetycznej, co pozwoli zmniejszyć zależność od importu oraz ograniczyć emisję gazów cieplarnianych. W kontekście transformacji sektora energetycznego kluczowe jest zintensyfikowanie inwestycji w nowoczesne technologie i badania naukowe, co nie tylko przyspieszy proces transformacji energetycznej, ale także zapewni konkurencyjność rynku unijnego oraz ochronę konsumentów. Należy

³ <https://www.eumonitor.eu/9353000/1/j9vvik7m1c3gyxp/vkqp9dzgriys?ctx=vg9hjjllgxmz>

⁴ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal/delivering-european-green-deal_en

również jasno określić rolę paliw kopalnych w nowoczesnej energetyce Europy, uwzględniając europejskie zasoby tych surowców, jednak traktując je przede wszystkim jako uzupełniające i rezerwowe źródła energii, możliwe do wykorzystania w sytuacjach krytycznych.

Bezpieczeństwo energetyczne

Po inwazji Rosji na Ukrainę, działania Unii Europejskiej miały na celu złagodzenie kryzysu energetycznego oraz przyspieszenie zielonej transformacji. Kryzysy, których europejska gospodarka doświadczyła w ostatnich latach, powodują wzrost zadłużenia publicznego i prywatnego oraz inflację. Unia podjęła działania na rzecz dywersyfikacji źródeł energii i ograniczenia importu rosyjskiego gazu, ale państwa członkowskie nadal zależne są od dostaw z państw trzecich, co wpływa negatywnie na ich autonomię energetyczną.⁵ Polska, jako kraj odgrywający kluczową rolę w zapewnieniu stabilności na wschodniej granicy Unii Europejskiej, powinna zainicjować, zrównoważony program bezpieczeństwa energetycznego, częściowo oparty na krajowych zasobach gazu i węgla. Ze względu na położenie geopolityczne, bezpieczeństwo energetyczne ma dla polskiej gospodarki oraz krajów Europy Wschodniej szczególne znaczenie. Dlatego też, w trakcie polskiej prezydencji, konieczne jest promowanie rozwiązań, które zapewnią stopniową transformację naszego systemu energetycznego, unikając przy tym zbyt radykalnych zmian, które mogłyby osłabić stabilność energetyczną kraju.

W 2022 roku UE produkowała 37% swojego zapotrzebowania energetycznego, a 63% stanowił import. Unijny miks energetyczny składał się głównie z ropy naftowej i produktów naftowych (37%), gazu ziemnego (21%), energii odnawialnej (18%), stałych paliw kopalnych (13%) oraz energii jądrowej (11%). Miks ten różni się między państwami członkowskimi. Na przykład, udział produktów naftowych był najwyższy na Cyprze (87%), Malcie (86%) i w Luksemburgu (61%), podczas gdy gaz ziemny dominował we Włoszech (37%), na Węgrzech (31%), w Irlandii i Holandii (po 30%). Z kolei energia odnawialna miała największy udział w Szwecji (50%) i na Łotwie (42%), natomiast energia jądrowa stanowiła 35% dostępnej energii we Francji i 26% w Szwecji. Stałe paliwa kopalne były najczęściej używane w Estonii (58%) i Polsce (41%).⁶

Ze względu na wysokie zapotrzebowanie na ropę naftową i jej produkty, Unia Europejska wymaga od państw członkowskich utrzymywania rezerw ropy naftowej na wypadek zakłóceń w dostawach. Rezerwy te muszą obejmować co najmniej 90 dni importu netto lub 61 dni zużycia. Zgodnie z dyrektywą dotyczącą zapasów ropy, państwa członkowskie są zobowiązane do comiesięcznego raportowania oraz wdrażania procedur zarządzania kryzysowego. Dodatkowo, uruchomiona w czerwcu 2023 roku platforma XEOS ułatwia transgraniczne zarządzanie zapasami kryzysowymi, w celu poprawy współpracy i zwiększenia efektywności państw członkowskich UE.

Kluczowym elementem zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego jest dywersyfikacja tras dostaw. Obejmuje to budowę nowych połączeń, które zmniejszają zależność krajów UE od jednego dostawcy. Przykładem jest Południowy Korytarz Gazowy, który dostarcza gaz z Basenu Kaspijskiego do Europy Południowo-Wschodniej, wcześniej silnie uzależnionej od gazu rosyjskiego. W celu zapewnienia

⁵ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/747099/EPRS_BRI\(2023\)747099_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/747099/EPRS_BRI(2023)747099_EN.pdf)

⁶ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/interactive-publications/energy-2024>

stabilnych cen, szczególnie zimą, UE przyjęła w czerwcu 2022 roku Rozporządzenie o magazynowaniu gazu (UE/2022/1032), które umożliwi monitorowanie stanu magazynów i określenie trajektorii napełnienia. Mechanizm podziału obciążeń związany z kosztami magazynowania jest rozkładany na wszystkie kraje członkowskie. Plan REPowerEU, zaproponowany w marcu 2022 roku, obejmuje wspólne zakupy oraz dopasowanie popytu i podaży w celu uzupełnienia magazynów gazu. Na jego podstawie utworzono Europejską Platformę Energetyczną, służącą jako mechanizm zakupowy gwarantujący podaż gazu, LNG oraz wodoru po przystępnych cenach rynkowych.⁷

Polska prezydencja w Radzie UE powinna skupić się na zmniejszeniu zależności unijnego rynku energetycznego od zewnętrznych dostawców, w tym poprzez wspólne zakupy surowców. Obecna zależność od zewnętrznych dostaw i różnorodność miksów energetycznych zwiększa podatność Unii na czynniki zewnętrzne oraz decyzje polityczno-ekonomiczne państw trzecich, co utrudnia tworzenie spójnej polityki energetycznej. Konflikty interesów między krajami o wysokim udziale energii odnawialnej a tymi, które polegają na paliwach kopalnych, wymagają szczególnej uwagi. Przykładem działania na rzecz uniezależnienia państw członkowskich od dostaw z Rosji jest Baltic Pipe, łączący system gazociągów Norwegii, Danii i Polski. Projekt ten, wsparty dofinansowaniem unijnym w wysokości 214,92 mln euro, rozpoczął działalność we wrześniu 2022 roku, umożliwiając przerwanie dostaw gazu z Rosji i zerwanie kontraktu jamalskiego.⁸ W kontekście wojny na Ukrainie, Estonia, Litwa i Łotwa chcą przyspieszyć desynchronizację swoich sieci elektroenergetycznych od Rosji i Białorusi oraz zakończyć ją najpóźniej do lutego 2025 roku. Ta inwestycja ma na celu zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego regionu poprzez zmniejszenie zależności od dostaw energii z Rosji. Połączenie z siecią UE zapewni bardziej stabilne i bezpieczne dostawy energii elektrycznej, redukując ryzyko związane z napięciami geopolitycznymi.⁹

Polska prezydencja powinna dążyć do opracowania strategii promujących zwiększenie udziału energii odnawialnej, uwzględniając specyficzne potrzeby i możliwości poszczególnych państw członkowskich. Polska może być przykładem dynamicznego rozwoju źródeł odnawialnych przy zachowaniu paliw kopalnych jako surowców rezerwowych ale i w przypadku gazu ziemnego - stabilizujących. Aby zapobiec konfliktom interesów i wspierać transformację energetyczną, polski rząd powinien promować rozszerzenie programów wsparcia finansowego UE, takich jak Łącząc Europę (CEF). Program ten zapewnia kluczowe dotacje dla państw członkowskich, umożliwiając im rozwój infrastruktury zmniejszającej zależność od dostawców zewnętrznych i wzmacniającej bezpieczeństwo energetyczne. Poprzez wspieranie takich inicjatyw, Polska może przyczynić się do budowy bardziej odpornego i autonomicznego systemu energetycznego na kontynencie.

⁷ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/751411/EPRS_BRI\(2023\)751411_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/751411/EPRS_BRI(2023)751411_EN.pdf)

⁸ <https://biznesalert.pl/baltic-pipe-2023-gazociag-jamalski-analiza/>

⁹ <https://www.euractiv.com/section/electricity/news/baltic-states-in-final-phase-of-work-to-desynchronise-electricity-grids-from-moscow/>

Odnawialne źródła energii

W ciągu ostatnich dwóch dekad produkcja i konsumpcja energii odnawialnej w Unii Europejskiej znacząco wzrosły dzięki ukierunkowanym politykom oraz dynamicznemu postępowi technologicznemu. Według najnowszej analizy think tanku Ember, w pierwszej połowie 2024 roku energetyka wiatrowa i słoneczna w UE po raz pierwszy wyprodukowały więcej energii elektrycznej niż paliwa kopalne. Udział energii wiatrowej i słonecznej wzrósł do rekordowego poziomu 30%, podczas gdy udział paliw kopalnych spadł do 27%, co stanowi spadek o 17 punktów procentowych w porównaniu do analogicznego okresu w poprzednim roku.¹⁰ Należy mieć na uwadze pogodowo zależny charakter odnawialnych źródeł energii, co wymaga zapewnienia odpowiednich mechanizmów bilansowania ich pracy w poszczególnych krajach europejskich. W tym kontekście, jednym z kluczowych rozwiązań może być rozwój wspólnego rynku energii, który umożliwi bardziej efektywną wymianę i dystrybucję energii, a tym samym wspomocze stabilizację systemów energetycznych w całej Unii Europejskiej. Taka współpraca nie tylko zwiększy bezpieczeństwo energetyczne, ale także przyspieszy integrację rynku energii w Europie.

Filarem polityki energetycznej UE w zakresie odnawialnych źródeł energii jest nowelizacja Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Renewable Energy Directive, RED III) z 2023 roku. Ustala ona cel 42,5% udziału energii odnawialnej w końcowym zużyciu energii w UE do 2030 roku, z zamiarem osiągnięcia 45%.

Zrewidowana dyrektywa obejmuje trzy kluczowe środki mające na celu przyspieszenie wdrażania projektów związanych z energią odnawialną: usprawnienie procesów wydawania pozwoleń, wzmocnienie infrastruktury sieciowej oraz zapewnienie zachęt finansowych i wsparcia, w tym dotacji oraz inwestycji w badania i rozwój, tak aby obniżyć koszty technologii odnawialnych. Środki te mają na celu przyspieszenie przejścia UE na zrównoważony system energetyczny i osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 roku.

Polska prezydencja w Radzie Unii Europejskiej powinna skupić się na kompleksowym podejściu do rozwiązania problemów związanych z opóźnieniami administracyjnymi w procesie rozpatrywania wniosków dotyczących odnawialnych źródeł energii. Wprowadzenie bardziej rygorystycznych przepisów, takich jak milcząca zgoda w przypadku braku odpowiedzi administracyjnej, jest krokiem w dobrym kierunku, ale niewystarczającym do rozwiązania podstawowych problemów. Kluczowe jest, aby Państwa Członkowskie zidentyfikowały i usunęły przyczyny opóźnień, takie jak braki kadrowe lub nieefektywne procedury. Polska prezydencja powinna zatem promować alokację dodatkowych zasobów, tak aby zatrudnić i wyszkolić wykwalifikowany personel, zdolny do efektywnego zarządzania rosnącą liczbą wniosków. Ważne jest również efektywne skoordynowanie działań na różnych szczeblach administracji – krajowym, regionalnym i lokalnym – w celu uproszczenia procesu i uczynienia go bardziej przejrzystym.¹¹ Ponadto, ułatwienia inwestycyjne na terenach zdegradowanych

¹⁰<https://www.euractiv.pl/section/energia-i-srodowisko/news/wiecej-energii-w-ue-z-wiatru-i-fotowoltaiki-niz-z-paliw-kopalnych-a-jak-wypada-polska-raport/>

¹¹<https://www.euractiv.com/section/energy-environment/opinion/renewable-energy-directive-three-key-measures-to-speed-up-deployment/>

powinny stać się elementem ogólnoeuropejskiego prawa, które skracaloby czas uzyskiwania stosownych zezwoleń w procesach inwestycyjnych związanych z odnawialnymi źródłami energii. Tego typu regulacje wspierałyby rozwój zielonej energii, przy jednoczesnym wykorzystaniu obszarów wymagających rewitalizacji.

Przykładem potencjalnych zagrożeń, jakie niosą unijne regulacje projektowane bez uwzględnienia kontekstu regionalnego, są aktualne prace Komisji Europejskiej nad aktami wykonawczymi do tzw. rozporządzenia bateryjnego, Rozporządzenie 2023/1542. Uwzględniałoby ono w swojej metodologii określanie śladu węglowego baterii, biorąc pod uwagę emisję dwutlenku węgla związaną z miksem energetycznym kraju produkcji. Taka regulacja faworyzowałaby producentów z państw członkowskich, które korzystają głównie z odnawialnych źródeł energii lub energii jądrowej, zamykając tym samym drogę do nowych inwestycji w krajach Europy Środkowo-Wschodniej. Uwzględniając, że takie kraje jak Polska są jednymi z największych producentów baterii na świecie, skutkowałoby to ogromnymi problemami sektorowymi i spadkiem inwestycji. Dekarbonizacja łańcuchów dostaw jest koniecznością, jednakże powinna następować w sposób sprawiedliwy wobec państw, które ze względów politycznych i ekonomicznych rozpoczęły transformację energetyczną znacznie później niż kraje Europy Zachodniej. Polska prezydencja w Radzie Unii Europejskiej powinna zaadresować problem sprawiedliwej transformacji energetycznej, biorąc pod uwagę różnice między państwami członkowskimi, zapewniając sprawiedliwe zasady rozwoju oraz utrzymanie konkurencyjności rynku energetycznego Unii.¹²

Kryzys energetyczny spowodował nowe wyzwania dla realizacji celów klimatycznych UE. Inicjatywa REPowerEU podniosła cel dotyczący energii odnawialnej z 40% do 45% do 2030 roku. Jednak w 2022 roku główne firmy naftowe odnotowały znaczne zyski z paliw kopalnych i w konsekwencji zmniejszyły swoje cele dotyczące energii odnawialnej. Inwestycje w terminale LNG (skroplonego gazu ziemnego) oraz dalsze wydobywanie paliw kopalnych wymagają długiego okresu na odzyskanie kosztów, co hamuje przejście na zieloną energię. Dodatkowo, należy pamiętać o regionach UE uzależnionych od paliw kopalnych, gdzie transformacja energetyczna może prowadzić do utraty miejsc pracy oraz pogłębienia ubóstwa energetycznego. Przykładami takich regionów są Zagora w Bułgarii, Asturia w Hiszpanii oraz polskie województwo śląskie. Regiony te wymagają dodatkowych środków i wsparcia, tak aby zapewnić sprawiedliwą transformację, która umożliwi odchodzenie od węgla przy jednoczesnym zachowaniu miejsc pracy i przeciwdziałaniu ubóstwu energetycznemu. Jak podkreśla Krzysztof Bolesta, wiceminister klimatu i środowiska: "Sprawiedliwa transformacja nie została jeszcze w pełni zrealizowana w regionach, gdzie istotny jest sektor kopalny. Jej realizacja będzie wymagała stabilnego finansowania, również w kolejnej wieloletniej perspektywie finansowej".¹³ Konieczne jest zatem długoterminowe planowanie i zaangażowanie zarówno na szczeblu krajowym, jak i unijnym, aby transformacja była nie tylko ekologiczna, ale także społecznie sprawiedliwa. Wsparcie techniczne, szkolenia dla pracowników oraz inwestycje w alternatywne źródła energii będą kluczowe dla zapewnienia trwałego rozwoju tych regionów, minimalizując negatywne skutki dla lokalnych społeczności.¹⁴ Ograniczone używanie paliw kopalnych jest nieuniknione z perspektywy zapewnienia

¹² <https://moto.rp.pl/na-prad/art40901621-unia-europejska-chce-zabic-polski-sektor-bateryjny-wart-38-mld-zl>

¹³ <https://www.gov.pl/web/klimat/wiceminister-krzysztof-bolesta-na-radzie-ue-ds-energii>

¹⁴ <https://www.kierunekenergetyka.pl/artukul,94870,siedem-krajow-europejskich-dziala-na-rzecz-transformacji-energetyki-w-ktorej-nadal-kroluje-wegiel.html>

bezpieczeństwa energetycznego w przyszłości, zwłaszcza w sytuacjach kryzysowych, takich jak powódzie czy konflikty militarne. W takich okolicznościach paliwa kopalne mogą pełnić rolę rezerwowych źródeł energii, gwarantując stabilność dostaw i niezawodność systemu energetycznego w momentach szczególnego zagrożenia.

Polska prezydencja powinna skoncentrować się na usuwaniu barier hamujących rozwój energetyki odnawialnej w Europie, takich jak ograniczone finansowanie, skomplikowane regulacje prawne, trudności administracyjne oraz problemy z infrastrukturą sieciową. W szczególności należy uprościć procedury administracyjne i planowania środowiskowego oraz zmniejszyć koszty inwestycji w krajach Europy Środkowo-Wschodniej, takich jak Czechy, Węgry i Polska.

Należy nadmienić, że dochody z aukcji ETS nie będą wystarczające na sfinansowanie transformacji. Wg szacunków KOBiZE, przychody z aukcji w okresie 2031-2050 pokryją jedynie ok. 11% łącznych potrzeb inwestycyjnych sektora energetycznego. W odpowiedzi na to wyzwanie, należy zapewnić dodatkowe środki na ten cel w ramach Wieloletnich Ram Finansowych UE. ZPP i zrzeszone firmy podkreślają potrzebę kontynuacji instrumentów takich jak Fundusz Modernizacyjny, wspierający inwestycje w sieci i źródła OZE, w ramach ETS po 2030.

Przykładem bariery hamującej rozwój źródeł energii odnawialnej jest polska ustawa o elektrowniach wiatrowych, która reguluje minimalną odległość budowy elektrowni wiatrowych od zabudowy mieszkaniowej. Pomimo zwiększenia wymogu odległościowego z 500 metrów do 700 metrów, wciąż stanowi on przeszkodę dla rozwoju pełnoskalowych projektów.¹⁵ Ponadto projekty związane z energią odnawialną, takie jak instalacje fotowoltaiczne, wiążą się jednak z wysokimi nakładami inwestycyjnymi. Ich efektywność uzależniona jest od wprowadzenia wyspecjalizowanych rozwiązań technologicznych, a także zaangażowania ekspertów i specjalistów do rozwoju projektów. Dodatkowym wyzwaniem są koszty badań oraz zapewnienie operacyjności technologii. Wielu konsumentów skłania się ku wyborowi rozwiązań, które charakteryzują się niższymi kosztami początkowymi, bez uwzględnienia długookresowych korzyści płynących z rozwiązań energii odnawialnej. Taka postawa utrudnia wdrażanie technologii energii odnawialnej na szeroką skalę, zwłaszcza w kontekście wyższych kosztów początkowych. Mimo istniejących mechanizmów rządowego wsparcia, koszty te stanowią poważną barierę dla szybkiego rozwoju sektora energii słonecznej fotowoltaicznej (PV). Polska prezydencja powinna dążyć do wypracowania rozwiązań, które zachęcą konsumentów i przedsiębiorców do korzystania ze źródeł odnawialnych do produkcji energii poprzez odpowiednie programy wsparcia finansowego, edukację konsumentów na temat długoterminowych korzyści związanych z inwestycjami oraz wspieranie badań i rozwoju, które w przyszłości przyczynią się do obniżenia kosztów tej technologii. Rozwój lokalnych, rozproszonych źródeł energii, wspierany programem inwestycyjnym w magazyny energii, to jeden z kluczowych elementów nowoczesnej energetyki. Polska prezydencja stanowi doskonałą okazję do zaprezentowania naszych innowacyjnych rozwiązań w tym zakresie oraz uzyskania poparcia dla polskiego programu dochodzenia do bezemisyjności gospodarki.

¹⁵ <https://www.prawo.pl/biznes/odleglosci-farm-wiatrowych-od-domow,519311.html>

W ostatnich latach Unia Europejska znacząco zintensyfikowała swoje działania legislacyjne, aby przyspieszyć rozwój gospodarki wodorowej. Kluczowe inicjatywy, takie jak Ustawa o Przemśle Neutralnym Klimatycznie, Ustawa o Surowcach Krytycznych oraz utworzenie Europejskiego Banku Wodoru, stanowią fundament unijnej strategii wodorowej.

Z punktu widzenia Unii Europejskiej, rozwój technologii wodorowych w państwach członkowskich nie tylko ma wspierać transformację energetyczną, ale również zapewniać długoterminową konkurencyjność przemysłu na wspólnym rynku. Jak zauważył Krzysztof Bolesta, wiceminister klimatu i środowiska, istotne jest aby pozyskać dodatkowe środki z Europejskiego Banku Wodoru, które mogą jeszcze zostać wynegocjowane w Brukseli. W polskiej radzie ds. środowiska i energii trwają rozmowy o stworzeniu narodowych mechanizmów wsparcia, które wyrównają szanse konkurencyjne między państwami członkowskimi. Unia Europejska dąży do tego, aby wszystkie kraje członkowskie mogły w pełni uczestniczyć w rozwoju gospodarki wodorowej. Dlatego też wspieranie interesów przemysłowych poszczególnych państw, przy jednoczesnym dążeniu do wspólnych celów klimatycznych, pozostaje priorytetem. Transformacja wodorowa ma potencjał nie tylko przyspieszyć dekarbonizację, ale także zapewnić silne fundamenty dla przyszłego rozwoju gospodarczego i miejsc pracy w całej Europie.¹⁶

W ramach polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej, kluczowym priorytetem powinna być również walka z ograniczeniami infrastrukturalnymi w państwach członkowskich. Przeszkody te obejmują integrację z siecią, zdolności przesyłowe oraz możliwości magazynowania energii. Zgodnie z Kartą Efektywnej Transformacji w 2030 r. łączna moc OZE przyłączonych do sieci może przekroczyć ok. 45 GW. Będzie to wymagało inwestycji ok. 129,5 mld zł w sieci dystrybucyjne (lata 2023-2030)¹⁷. Zgodnie z oceną oddziaływania przygotowaną przez Komisję Europejską dla celu redukcyjnego na 2040 rok, od 2031 r. do 2040 r. nakłady na sieci mają wynieść średnio €96 mld rocznie w UE. Wymienione wyzwania występują nawet w krajach wysoko rozwiniętych pod względem transformacji energetycznej i wykorzystania odnawialnych źródeł energii, jak Niemcy. W tym kraju głównym problemem jest trudność w integracji energii wiatrowej, generowanej w północnej części kraju, z regionami o wysokim zapotrzebowaniu na energię, zlokalizowanych na południu. Aby sprostać tym wyzwaniom, Polska prezydencja powinna skupić się na wspieraniu rozwoju nowoczesnych infrastruktur sieciowych oraz projektów magazynowania energii. Szczególną uwagę należy poświęcić inicjatywom takim jak planowany magazyn energii w Gryfinie, który ma zostać oddany do użytku w 2029 roku. Projekt ten, będący jednym z największych magazynów energii w Europie, ma kluczowe znaczenie dla magazynowania nadwyżek energii odnawialnej, szczególnie w okresach intensywnej produkcji z farm wiatrowych. Dodatkowo, zapewni on zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego krajowej sieci energetycznej.¹⁸

¹⁶<https://www.gov.pl/web/klimat/przygotowujemy-ustawe-ktora-przyspieszy-rozwoj-gospodarki-wodorowej-w-polsce>

¹⁷Kluczowe Cele, Uwarunkowania I Efekty Transformacji Energetycznej W Sektorze Dystrybucji Energii Elektrycznej, Urząd Regulacji Energetyki, <https://www.ure.gov.pl/download/9/14733/file.file>, <https://www.ure.gov.pl/pl/karta-efektywnej-transformacji/karta-5-najwiekszych-osd/12051,Historyczne-porozumienie-sektorowe-regulatora-i-operatorow-systemow-dystrybucyjn.html>

¹⁸ <https://globenergia.pl/na-zachodzie-polski-powstanie-jeden-z-najwiekszych-magazynow-energii-w-europie/>

Efektywność energetyczna

Efektywność energetyczna jest ściśle powiązana z rozwojem energetyki opartej na lokalnych źródłach wytwarzania energii i ciepła. Rozwój lokalnej energetyki sprzyja nie tylko zwiększeniu efektywności, ale także wprowadza elementy rynkowe, co przyczynia się do ograniczania monopolizacji sektora energetycznego. Dyrektywa w sprawie efektywności energetycznej (Dyrektywa 2012/27/UE) jest kluczowym elementem polityki klimatycznej Unii Europejskiej, odgrywając istotną rolę w przeciwdziałaniu zmianom klimatycznym. Redukcja zapotrzebowania na energię pomaga nie tylko w ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych, ale także w zwiększeniu bezpieczeństwa energetycznego oraz przystępności cenowej energii, zarówno w krótkim, jak i długim okresie. Ważnym wydarzeniem w kontekście dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej jest jej nowelizacja z 2023 roku (Dyrektywa 2023/1791), która znacznie podnosi cel efektywności energetycznej UE. Zaktualizowana dyrektywa wprowadza wiążący wymóg dla państw członkowskich UE, tak aby wspólnie osiągnęły dodatkową redukcję zużycia energii o 11,7% do 2030 roku.¹⁹ Podczas swojej prezydencji w Radzie UE, Polska powinna skoncentrować się na zwiększeniu dostępu do finansowania dla projektów efektywności energetycznej, zarówno ze środków publicznych, jak i prywatnych. Wprowadzenie mechanizmów wsparcia finansowego, takich jak ulgi podatkowe, granty czy pożyczki o niskim oprocentowaniu, będzie kluczowe dla mobilizacji kapitału na rzecz modernizacji budynków, przemysłu i transportu.

Zrewidowana dyrektywa w sprawie efektywności energetycznej określa również ścieżkę dekarbonizacji systemów ciepłowniczych, poprzez zmianę kryteriów osiągnięcia statusu efektywnego systemu ciepłowniczego. Kryteria te wskazują określone udziały wolumenowe źródeł ciepła takich jak kogeneracja (od 2028 r. wysokosprawna kogeneracja o określonej emisyjności na poziomie 270 tCO₂/MWh, – co dopuszcza jedynie jednostki kogeneracyjne zasilane gazem ziemnym), energia odnawialna oraz ciepła odpadowego w poszczególnych okresach do 2050 r., w którym systemy ciepłownicze mają być zeroemisyjne tzw. wykorzystywać wyłącznie źródła odnawialne oraz ciepło odpadowe. Osiągnięcie, jak również utrzymanie w czasie statusu systemu efektywnego umożliwia przyłączanie nowych odbiorców do sieci ciepłowniczej oraz jest gwarancją dostępu do finansowania, wobec tego jest ono kluczowe dla rozwoju ciepłownictwa systemowego. Należy podkreślić, że obecnie większość systemów ciepłowniczych nie osiąga statusu systemu efektywnego systemu ciepłowniczego, a węgiel kamienny w dalszym ciągu jest dominującym paliwem. Największe wyzwania będą dotyczyć spełniania kryterium emisyjności dla wysokosprawnej kogeneracji, zgodnie, z którym konieczne od 2028 r., a w przypadku jednostek istniejących od 2034 r. (pod warunkiem sporządzenia planu dojścia do spełnienia kryterium) będzie zastąpienie dotychczasowych źródeł kogeneracyjnych jednostkami gazowymi lub biomasowymi. Równie dużym wyzwaniem będzie spełnienie minimalnego udziału energii odnawialnej tj. 35% od roku 2034 r. (obecnie udział OZE w ciepłownictwie systemowym wynosi 5%). Wobec tego spełnienie nowych wymagań dla efektywnych systemów będzie dużym wyzwaniem inwestycyjnym dla polskiego sektora ciepłownictwa systemowego. Koszty dekarbonizacji sektora zostały oszacowane przez PTEC²⁰ na poziomie od 299 mld zł do 466 mld zł do 2050 r. – w zależności

¹⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A32023L1791>

²⁰ <https://ptec.org.pl/wp-content/uploads/2024/10/RAPORT-PTEC-Wplyw-regulacji-UE-na-transformacje-sektora-cieplownictwa-systemowego-w-Polsce-ocena-skutkow-i-rekomendacje-w-zakresie-regulacji-krajowych.pdf>

od przyjętego scenariusza dekarbonizacji. Mając na uwadze powyższe koszty oraz uwzględniając konieczność przeprowadzenia procesu dekarbonizacji w sposób zapewniający ochronę odbiorców końcowych przed drastycznym wzrostem cen ciepła, konieczne będzie pozyskanie finansowania dla inwestycji.

Z zapowiedzi nowej Komisji Europejskiej wynika, że aktualizowana będzie europejska strategia dla ciepłownictwa. Polska prezydencja będzie, zatem dobrym momentem, aby rozpocząć na forum UE rozmowy na temat dekarbonizacji ciepłownictwa oraz podkreślać, że konieczne jest kompleksowe podejście do transformacji systemów ciepłowniczych uwzględniając przede wszystkim konieczność zwiększenia finansowania w celu realizacji niezbędnych inwestycji, co może nastąpić poprzez rewizję reguł pomocowych i jak i założenia dla nowych wieloletnich ram finansowych. Wskazane jest zarówno zwiększenie dostępu do środków dla przedsiębiorstw oraz podniesienie dopuszczalnych pułapów pomocy państwa - proponuje się zwiększenie maksymalnego poziomu intensywności pomocy publicznej w unijnym rozporządzeniu GBER, z poziomu 30-45% kosztów kwalifikowanych obecnie, do co najmniej 60%., jak również wprowadzenie uproszczeń w dostępie do instrumentów pomocowych. Specyfika ciepłownictwa powinna być odzwierciedlona w nowych regulacjach UE, także jeśli chodzi o obciążenie opłatami za emisję CO₂, bazując na pozytywnych osiągnięciach ostatniej rewizji EU ETS, w ramach której ciepłownictwo może otrzymać wsparcie w postaci dodatkowych bezpłatnych uprawnień do emisji CO₂ w celu obniżenia kosztów dekarbonizacji poprzez osiągnięcie redukcji emisji do 2030 r., polska prezydencja w Radzie UE mogłaby podążać w tym kierunku. Polska prezydencja jest, zatem szansą na zaadresowanie specyfiki ciepłownictwa systemowego Europy Środkowej i Wschodniej, w którym znaczącą rolę odgrywają duże systemy ciepłownicze, które ze względu na swoje uwarunkowania – wysokie temperatury ciepła i konieczność pokrycia dużego zapotrzebowania na ciepło podczas długiego sezonu grzewczego, są dużo trudniejsze do dekarbonizacji niż małe systemy, niskotemperaturowe w Europie Zachodniej.

Budynki są odpowiedzialne za około 40% emisji gazów cieplarnianych w UE, co sprawia, że efektywność energetyczna w sektorze budowlanym jest kluczowym elementem polityki klimatycznej. Zaktualizowana w maju 2024 roku Dyrektywa w sprawie charakterystyki energetycznej budynków (Energy Performance of Buildings Directive (EPBD), EU/2024/1275), stanowi podstawę do renowacji zarówno prywatnych, jak i publicznych budynków.²¹ Polska prezydencja powinna priorytetowo zająć się kwestią barier finansowych, które utrudniają przeprowadzanie renowacji budynków, ze szczególnym uwzględnieniem wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP). Wysokie koszty początkowe i ograniczony dostęp do przystępnych opcji finansowania stanowią barierę dla przeprowadzenia niezbędnych renowacji. Ponadto, MŚP często mają trudności ze spełnieniem rygorystycznych kryteriów środowiskowych, społecznych i zarządzania (ESG), które coraz częściej są stanowią warunek kluczowy dla uzyskania finansowania.²²

Pomoc publiczna nie jest wystarczająca do osiągnięcia celów UE w zakresie efektywności energetycznej, dlatego kluczowe jest odblokowanie mechanizmów finansowania prywatnego, takich jak

²¹https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/energy-efficient-buildings/energy-performance-buildings-directive_en?prefLang=pl

²² <https://www.euractiv.com/section/buildings/opinion/five-hidden-gems-in-the-eus-recast-buildings-directive/>

zielone kredyty hipoteczne i pożyczki na efektywność energetyczną, aby wesprzeć gospodarstwa domowe oraz MŚP. Uproszczenie procesów aplikacyjnych i zwiększenie świadomości na temat dostępnych instrumentów finansowych dodatkowo ułatwi dostęp do potrzebnych funduszy. Priorytetyzując te działania, polska prezydencja może przyczynić się do znacznego zmniejszenia śladu węglowego sektora budowlanego w UE.

Małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) w Unii Europejskiej mają trudności z pozyskiwaniem odpowiedniego finansowania. Obecnie jedynie 35% inwestycji MŚP jest finansowanych ze źródeł zewnętrznych, co jest niewystarczające do ich transformacji. Dotacje i subwencje, mimo że dostępne, są często uznawane za obciążające z powodu długich i skomplikowanych procedur aplikacyjnych oraz złożonych kryteriów ESG (Environmental, Social, Governance). W tym kontekście, ważne jest uproszczenie regulacji, aby poszerzyć dostęp MŚP do różnorodnych narzędzi finansowania. Ponadto ważne jest, aby wszelkie programy oraz dotacje państwowe były zoptymalizowane pod kątem lepszego projektowania i wdrażania, z naciskiem na ich dostępność i efektywność.²³

Kolejnym istotnym obszarem wymagającym uwagi w kontekście priorytetów polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej jest transport. Polski rząd powinien skupić się na przyspieszeniu przejścia na zeroemisyjny transport drogowy poprzez ustanowienie ambitnych i wiążących celów dotyczących sprzedaży pojazdów elektrycznych. Wprowadzając te zmiany, polska prezydencja musi zachować szczególną ostrożność. Kluczowe jest, aby wszelkie działania były wsparte odpowiednimi inwestycjami w infrastrukturę, takimi jak dostępność ładowarek dla pojazdów elektrycznych. Zapewnienie odpowiedniego zaplecza technologicznego jest niezbędne, aby modernizacja nie wpłynęła negatywnie na efektywność i stabilność sektora transportowego stanowiącego istotny segment gospodarki państw UE.

Ubóstwo energetyczna i rola konsumentów

Dążenie do samowystarczalności energetycznej regionów oraz sposoby jej osiągnięcia powinny stanowić jeden z priorytetowych programów polskiej prezydencji. Samowystarczalność energetyczna to skuteczna metoda ograniczania ubóstwa energetycznego, a nowoczesna energetyka rozproszona jest kluczowym narzędziem w tym procesie. Tego typu rozwiązania pozwalają nie tylko na kontrolowanie cen energii, ale także na zwiększenie niezależności energetycznej. Szczególną rolę w tym zakresie odegrają konsumenci energii i lokalne społeczności energetyczne, które pełnią podwójną rolę – są zarówno konsumentami, jak i producentami energii oraz ciepła.

W 2023 roku około 41 milionów obywateli UE (9,3% populacji) miało trudności z zapewnieniem odpowiedniego ogrzewania swoich domów. Główne przyczyny tego problemu wynikają z wysokich kosztów energii w stosunku do dochodów gospodarstw domowych, niskiego poziomu dochodów oraz niskiej efektywności energetycznej budynków oraz posiadanych urządzeń. Dodatkowe czynniki pogarszające tę sytuację to warunki geograficzne i klimatyczne.²⁴ Inicjatywa "Fala Renowacji" (ang. Renovation Wave) w ramach Europejskiego Zielonego Ładu ma na celu poprawę efektywności

²³<https://www.smeunited.eu/publications/access-to-sustainable-finance-for-smes-a-european-survey-2023>

²⁴ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L_202302407

energetycznej budynków prywatnych i publicznych, aby zmniejszyć ich negatywny wpływ na środowisko oraz obniżyć koszty utrzymania związane z opłatami energetycznymi.²⁵

Polska prezydencja w Radzie UE powinna skupić się na kompleksowym i sprawiedliwym rozwiązaniu problemu ubóstwa energetycznego. Kluczowe działania powinny obejmować wdrożenie zrównoważonych polityk, które oferują natychmiastową pomoc poprzez wsparcie cenowe i dochodowe, obniżając koszty energii dla konsumentów, przy jednoczesnym zmniejszeniu jej zużycia. Oprócz krótkoterminowych środków, prezydencja powinna priorytetowo traktować strukturalne rozwiązania, które adresują przyczyny ubóstwa energetycznego, takie jak inwestycje w poprawę efektywności energetycznej i promowanie odnawialnych źródeł energii. Te działania w długim terminie pozwolą na przeprowadzenie transformacji w sposób zrównoważony i sprawiedliwy.

Kolejnym aspektem zielonej transformacji na poziomie gospodarstw domowych jest potrzeba początkowych inwestycji w bardziej ekologiczne rozwiązania, takie jak poprawa wydajności energetycznej sprzętu domowego lub zakup niskoemisyjnych samochodów i paneli fotowoltaicznych. Chociaż te inwestycje przynoszą korzyści w długim okresie, to wymagają początkowo dużych nakładów finansowych. Rozwiązania kredytowe dla konsumentów, takie jak zielone pożyczki i zielone hipoteki, są niezbędne do wspierania tych inwestycji i osiągnięcia celów Europejskiego Zielonego Ładu. Niemniej jednak, konsumenci w UE napotykają kilka wyzwań. Certyfikat Energetyczny (EPC), wskazujący na efektywność energetyczną, jest nieznanym większości pożyczkobiorców. Renowacje energooszczędne są postrzegane jako kosztowne, zaś wiedza o opcjach finansowania takich projektów jest ograniczona. W konsekwencji, opisane ograniczenia, a przede wszystkim brak świadomości na temat potencjalnych opcji finansowania, dodatkowo zniechęcają właścicieli domów do poszukiwania energooszczędnych rozwiązań.

Polska prezydencja w Radzie UE powinna uwzględnić szereg działań mających na celu wsparcie zielonej transformacji na poziomie gospodarstw domowych i pokonywanie istniejących barier. Przede wszystkim należy rozpocząć od rozpowszechnienia wiedzy związanej z posiadaniem Certyfikatu Energetycznego (ang. Energy Performance Certificate, EPC), co pozwoli konsumentom na świadome podejmowanie decyzji przy wyborze energooszczędnych rozwiązań dla swoich nieruchomości. Ponadto, polska prezydencja powinna skupić się na zwiększeniu dostępu do rozwiązań kredytowych, takich jak zielone pożyczki i zielone hipoteki, które będą wspierać inwestycje w energooszczędne renowacje i zakupy bardziej ekologicznych aktywów, takich jak panele fotowoltaiczne lub niskoemisyjne samochody. Równie istotne jest uproszczenie dostępu do grantów publicznych i dotacji, które często są postrzegane jako uciążliwe i skomplikowane z powodu częstych zmian oraz różnic regionalnych. Dodatkowo, zwiększenie wiedzy konsumentów na temat dostępnych opcji finansowania dla zielonych projektów, zachęci właścicieli domów do przeprowadzania renowacji. Podejmując te wyzwania, polska prezydencja może wspomóc konsumentów unijnych w poczynieniu znaczących oszczędności energetycznych, a tym samym do osiągnięcia celów transformacji energetycznej.

²⁵ [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/pl/document/EPRS_BRI\(2022\)733583](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/pl/document/EPRS_BRI(2022)733583)